

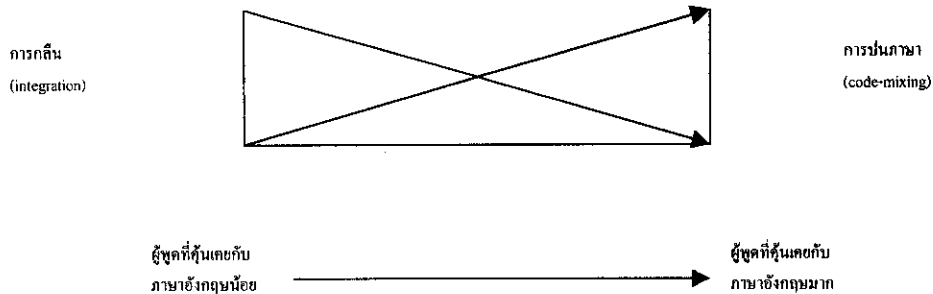
พูดไทยคำอังกฤษคำ

รองศาสตราจารย์ ดร.พรพิมล เสนะวงศ์

เป็นที่ยอมรับกัน โดยทั่วไปว่าภาษาอังกฤษมีความจำเป็นในโลกปัจจุบัน ภาษาอังกฤษเป็นภาษากลางที่คนต่างชาติต่างภาษาใช้สื่อสารกัน (lingua franca) เมื่อไม่สามารถสื่อสารด้วยภาษาของตนเองได้ สำหรับประเทศไทยภาษาอังกฤษมีสถานภาพเป็นภาษาต่างประเทศที่มีผู้เรียนมากเป็นอันดับหนึ่ง คนไทยทุกคนที่ผ่านระบบการเรียนในโรงเรียนมาจนถึงระดับมัธยมศึกษาขอมจะได้เรียนภาษาอังกฤษมาพอสมควร อาจเรียกคนไทยที่ผ่านการเรียนภาษาอังกฤษในโรงเรียนได้ว่าเป็นผู้พูดทวิภาษาแบบโรงเรียน (school bilinguals) คือเป็นผู้พูดที่ได้รับความรู้ภาษาอื่นที่ไม่ใช่ภาษาแม่จากการเรียนรู้ในระบบโรงเรียน Skutnabb-Kangas (1981: 95) ได้กล่าวถึงผู้พูดในลักษณะนี้ว่าผู้พูดเหล่านี้ไม่ค่อยมีโอกาสใช้ภาษาที่ได้เรียนมาในการสื่อสารตามธรรมชาตินัก จะได้ใช้บ้างก็เพียงในห้องเรียนเท่านั้น การกล่าวว่าผู้พูดคนไทยที่ผ่านการเรียนภาษาอังกฤษในระบบโรงเรียนเป็นผู้พูดทวิภาษาอาจฟังดูขัดแย้งกับภาพลักษณ์ของการเป็นผู้พูดทวิภาษาที่เราคิดว่าจะต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถในการใช้ภาษาสองภาษาได้เท่าเทียมกัน แต่ Haugen (1953: 6) กล่าวว่า การเรียนรู้ภาษาอื่นแม้เพียงการออกเสียงเป็นคำเดี๋ยวกก็ถือได้ว่าผู้พูดคนนั้นไม่ใช่ผู้พูดที่รู้ภาษาเดียวอีกต่อไป ในบริบทสังคมไทยพัฒนาการด้านการใช้ภาษาอังกฤษของผู้พูดทวิภาษาเหล่านี้ก็คือ ผู้พูดที่ได้เรียนภาษาอังกฤษจากระบบโรงเรียนจำนวนหนึ่งอาจจะไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษอีกเลยเมื่อจบการศึกษาไปแล้ว ในขณะที่ผู้พูดอีกจำนวนมากมีโอกาสได้ศึกษาและพัฒนาความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพิ่มมากขึ้นทำให้ใช้ภาษาอังกฤษได้ดีและมีความจำเป็นที่จะต้องใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันอยู่เสมอ ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษของคนไทยในลักษณะหลังนี้เองเป็นลักษณะที่พึงประสงค์ที่ผู้นำประเทศได้เคยกล่าวไว้ว่าคนไทยในยุคปัจจุบันจะต้องมีความรู้ภาษาอังกฤษและสามารถใช้ภาษาอังกฤษได้อย่างดี

เมื่อเป็นผู้รู้ภาษาอังกฤษและเคยชินกับการใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน ประกอบกับบางครั้งไม่มีคำศัพท์ภาษาไทยให้ใช้เมื่อต้องอ้างถึงสิ่งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรมที่ได้รับมาจากวัฒนธรรมของชนชาติที่พูดภาษาอังกฤษ หรือแม้มีศัพท์ภาษาไทยที่จะใช้ได้แต่คำภาษาไทยเหล่านั้นก็อาจไม่กระตือรือร้นหรือเป็นคำที่บัญญัติขึ้นใหม่จากรากศัพท์ภาษาบาลีสันสกฤตซึ่งอาจฟังดูเป็นทางการเกินไปหรือไม่สื่อความหมาย ผู้พูดภาษาไทยบางกลุ่มที่คุ้นเคยกับภาษาอังกฤษก็อาจจะใช้คำภาษาอังกฤษไปเลยรวมทั้งอาจใช้โครงสร้างประโยคภาษาอังกฤษด้วย และในการออกเสียงอาจออกเสียงได้ใกล้เคียงหรือเป็นเสียงภาษาอังกฤษ ผู้พูดภาษาไทยบางกลุ่มซึ่งไม่คุ้นเคยกับภาษาอังกฤษก็อาจต้องใช้คำภาษาอังกฤษบ้างบางครั้งบางโอกาสและอาจออกเสียงคำเหล่านั้นเป็นเสียงภาษาไทย หรือกล่าวได้ว่ากลืน (integration) คำภาษาอังกฤษให้เข้ากับระบบเสียง ระบบหน่วยคำ และระบบโครงสร้างของภาษาไทย ความถี่ของการใช้คำภาษาอังกฤษจะมีน้อยใน

กลุ่มผู้พูดที่ไม่คุ้นเคยกับภาษาอังกฤษมากนักแต่จะเพิ่มมากขึ้นในกลุ่มผู้พูดที่คุ้นเคยกับภาษาอังกฤษ ในทำนองเดียวกันการออกเสียงคำภาษาอังกฤษเป็นเสียงภาษาไทยจะมีมากในกลุ่มผู้พูดที่คุ้นเคยกับภาษาอังกฤษน้อยและจะน้อยลงในกลุ่มผู้พูดที่คุ้นเคยกับภาษาอังกฤษมาก ดังที่แสดงให้เห็นในผังข้างล่างนี้

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในกรณีของการใช้คำภาษาอังกฤษในภาษาไทยนั้นเป็นปรากฏการณ์ที่ต่อเนื่องตั้งแต่การกลืนคำภาษาอังกฤษนั้นให้เข้ากับระบบเสียง คำ ความหมายและโครงสร้างประโยคภาษาไทย ไปจนกระทั่งถึงการนำภาษาอังกฤษมาใช้ทั้งในระดับคำและระดับโครงสร้างประโยคและคงเสียงภาษาอังกฤษไว้ในลักษณะที่เรียกว่าการปนภาษา (code mixing) ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่ Wardhaugh (1986: 103) อธิบายว่าเกิดขึ้นเมื่อผู้พูดใช้ภาษาสองภาษาโดยเปลี่ยนจากภาษาหนึ่งไปเป็นอีกภาษาหนึ่งในข้อความเดียวกัน การปนภาษานี้ Wardhaugh (1986: 104) กล่าวว่าผู้พูดทวิภาษามักใช้เป็นเครื่องหมายแสดงความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (solidarity marker) แต่ทว่าเป็นสิ่งที่ผู้พูดที่รู้ภาษาเดียว (monolingual) ดำเนินคิดเทียบ และในหลายภาษามีคำเรียกขานภาษาที่ใช้ปะปนกันในเชิงคำทวน เช่น Franglais หมายถึงการใช้ภาษาฝรั่งเศสปนกับภาษาอังกฤษ หรือ Spanglish หมายถึงการใช้ภาษาสเปนปนกับภาษาอังกฤษ สำหรับการนำคำภาษาอังกฤษมาใช้ในภาษาไทยโดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาษาพูดทำให้เกิดการใช้ภาษาไทยที่เรียกกันว่า “พูดไทยคำอังกฤษคำ” ซึ่งมีนัยว่าการพูดในลักษณะเช่นนั้นเป็นการอวดภูมิความรู้ภาษาอังกฤษของผู้พูดและเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสม ที่จริงแล้ววลี “พูดไทยคำอังกฤษคำ” ไม่ได้เป็นเพียงคำกล่าวคำทวนการใช้ภาษาไทยที่มีคำภาษาอังกฤษเข้ามาปะปนเท่านั้น แต่วลีนี้สะท้อนให้เห็นปรากฏการณ์ทางภาษาศาสตร์และภาษาศาสตร์สังคมในภาษาไทย บทความนี้จะนำเสนอปรากฏการณ์ดังกล่าวตลอดจนผลกระทบของปรากฏการณ์ดังกล่าวที่มีต่อการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนนักศึกษาไทยโดยสังเขป

ดังที่ได้กล่าวแล้วว่าเมื่อนำคำภาษาอังกฤษมาใช้ในภาษาไทยจะมีการออกเสียงคำภาษาอังกฤษแตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับภูมิหลังทางภาษาศาสตร์และภาษาศาสตร์สังคมของผู้พูดและผู้ฟัง สถานการณ์ของการสื่อสาร ช่องทางการสื่อสาร และอื่นๆ อาจกล่าวได้ว่าความแตกต่างในการออกเสียงทำให้คำภาษา

อังกฤษที่ถูกนำมาใช้ในภาษาไทยมีหลายรูปแปร (variant) ตั้งแต่รูปแปรที่ถูกกลืนให้เข้ากับระบบเสียงภาษาไทย จนถึงรูปแปรที่เป็นการคงเสียงภาษาอังกฤษไว้ รูปแปรที่ทำให้ผู้ฟัง “รู้สึก” ว่าผู้พูดใช้ภาษาอังกฤษ ในลักษณะ “พูดไทยคำอังกฤษคำ” คือรูปแปรที่มีการคงเสียงภาษาอังกฤษไว้ เช่น การปล่อยเสียง (release) พยัญชนะท้าย การคงเสียงพยัญชนะควบกล้ำ (cluster retention) และ การลงเสียงหนักเบาใน พยางค์ต่างๆของคำ (word stress) ซึ่งจะได้กล่าวถึงในรายละเอียดต่อไป

ในภาษาไทยมีเสียงพยัญชนะท้าย 9 เสียง คือ /p, t, k, ʔ, m, n, ŋ, w, j/ และเป็นเสียงไม่ปล่อย (unreleased) เมื่อนำคำภาษาอังกฤษมาใช้ในภาษาไทยอาจมีการออกเสียงพยัญชนะท้ายในคำเหล่านั้นแตกต่างออกไป ผู้พูดบางคนอาจออกเสียงพยัญชนะท้ายในคำภาษาอังกฤษตามหลักการออกเสียงพยัญชนะท้ายในภาษาไทย คือออกเสียงแบบไม่ปล่อย โดยออกเสียงพยัญชนะท้ายที่เป็นเสียงหยุด /p, b/ เป็น [p-] เช่น

job ออกเสียงเป็น [cɔ́p-]

/t, d/ ออกเสียงเป็น [t-] เช่น

fit ออกเสียงเป็น [fít-]

และออกเสียง /g, k/ เป็น [k-] เช่น

wig ออกเสียงเป็น [wík-]

ส่วนเสียงเสียดแทรก /f, v/ จะออกเป็น [p-] เช่น

golf ออกเสียงเป็น [kɔ́:p-]

/s, z/ และ /ʃ, ʒ/ ออกเป็น [t-] เช่น

gas ออกเสียงเป็น [kɛ́:t-]

flash ออกเสียงเป็น [fɛ́:t-]

เสียงกักเสียดแทรก /tʃ, dʒ/ ออกเสียงเป็น [t-] เช่นกัน เสียงเปิดข้างลิ้น /l/ จะออกเสียงเป็น [n] หรือ [ɿ] เช่น *bill* อาจออกเสียงเป็น [bín] หรือ [biɿ] อย่างไรก็ตามผู้พูดบางคนที่คุ้นเคยกับภาษาอังกฤษอาจคงเสียงพยัญชนะท้ายภาษาอังกฤษบางเสียงโดยออกเสียงพยัญชนะท้ายเหล่านั้นเป็นแบบปล่อย (released) การคงเสียงพยัญชนะท้ายภาษาอังกฤษนอกจากจะทำให้การออกเสียงพยัญชนะท้ายไม่เป็นที่ไปตามหลักการออกเสียงพยัญชนะท้ายในภาษาไทยแล้ว ยังทำให้เกิดมีเสียงพยัญชนะท้ายบางเสียงเพิ่มขึ้นในภาษาไทย เช่น เสียง /s/, /l/, /f/ เสียง /s/ จะปรากฏในคำที่ลงท้ายด้วยเสียง /s/ และในคำที่ลงท้ายด้วยพยัญชนะควบกล้ำที่มี /s/ เป็นเสียงแรก ตัวอย่างเช่น /-st/ ในคำว่า *test* ซึ่งอาจมีทั้งการออกเสียงท้ายเป็นเสียงพยัญชนะเคี้ยว [t^hɛ́s] หรือออกเสียงพยัญชนะท้ายแบบไม่ปล่อยเป็น [t^hɛ́t-]

สำหรับการออกเสียงพยัญชนะควบกล้ำในคำภาษาอังกฤษที่นำมาใช้ในภาษาไทยนั้น มีตั้งแต่การคงเสียงพยัญชนะควบกล้ำไว้ตามแบบภาษาอังกฤษ ซึ่งรวมถึงการออกเสียงพยัญชนะควบกล้ำในตำแหน่งต้นคำที่ไม่มีในภาษาไทยอันได้แก่ /br-/ , /bl-/ , /dr-/ , /fr-/ , /fl-/ และพยัญชนะควบกล้ำในตำแหน่งท้ายคำหรือท้ายพยางค์ อย่างไรก็ตามผู้พูดภาษาไทยบางคนอาจออกเสียงพยัญชนะควบกล้ำภาษาอังกฤษเหล่านี้เช่นเดียวกับที่ออกเสียงพยัญชนะควบกล้ำภาษาไทย ภาษาไทยมีแต่พยัญชนะควบกล้ำที่เป็นพยัญชนะต้นและมีอยู่ 12 เสียงคือ /pr-, p^hr-, pl-, p^hl-, tr-, t^hr-, kr-, k^hr-, kl-, k^hl-, kw-, k^hw-/ และผู้พูดภาษาไทยเป็นจำนวนมากไม่ได้ออกเสียงพยัญชนะที่สองที่เป็น /l/ , /r/ , /w/ ในพยัญชนะควบกล้ำเหล่านี้จึงทำให้พยัญชนะควบกล้ำกลายเป็นพยัญชนะเดี่ยว เช่นกันเมื่อต้องใช้คำภาษาอังกฤษผู้พูดเหล่านี้ก็จะลดพยัญชนะควบกล้ำภาษาอังกฤษให้เป็นพยัญชนะเดี่ยวโดยคงเสียงพยัญชนะตัวแรกไว้เพียงเสียงเดียว สำหรับพยัญชนะควบกล้ำภาษาอังกฤษที่ไม่มีในภาษาไทยเช่นพยัญชนะควบกล้ำที่ขึ้นต้นด้วย /s/ และตามด้วย /k, l, m, n, p, t/ ผู้พูดบางคนอาจจะออกเสียงเป็นพยัญชนะเดี่ยวสองตัวโดยมีเสียงสระ /a/ แทรกระหว่างกลางดังในตัวอย่างคำต่อไปนี้ *skirt* [saké:t], *slow* [saló:], *smart* [samá:t-], *snow* [sano:], *spirit* [sapi:rít-], *steak* [saték-] เป็นต้น

ส่วนการออกเสียงพยัญชนะท้ายภาษาอังกฤษที่เป็นพยัญชนะควบกล้ำก็จะมีลักษณะเช่นเดียวกับการออกเสียงพยัญชนะต้นคือคงเสียงพยัญชนะตัวแรกไว้เพียงเสียงเดียว ดังนั้น /-nd, -nt, -ns, -nz, -ndz/ จึงออกเสียงเป็น /-n/ หรือ /-kt, -ks, -kst/ อาจออกเสียงเป็น /-k/ ยกเว้นในกรณีของเสียง /-lm, -lf/ ที่คงเสียง พยัญชนะตัวหลังไว้ ดังนั้น จึงออกเสียงเป็น /-m, -f/ ตามลำดับ ในกรณีของ /-f/ อาจออกเสียงเป็น [f] หรือ ออกเสียงแบบไม่ปล่อยเป็น [p-]

นอกจากการออกเสียงพยัญชนะท้ายตามแบบภาษาอังกฤษและการคงพยัญชนะควบกล้ำภาษาอังกฤษไว้เมื่อนำคำภาษาอังกฤษมาใช้ในภาษาไทยแล้ว ลักษณะทางเสียงอีกประการหนึ่งที่ทำให้ผู้ฟังรู้สึกว่าคุณพูดภาษาอังกฤษคือการลงเสียงหนักเบาในพยางค์แต่ละพยางค์ตามแบบภาษาอังกฤษ ถ้าเราออกเสียงคำว่า *attack* เป็น [ʔátt^hæk-] *accord* เป็น [ʔákk^ho:t-] หรือออกเสียงคำว่า *national* เป็น [nec^hánnæn] ผู้ฟังจะไม่รู้สึกว่าคุณพูดภาษาอังกฤษ แต่หากผู้พูดออกเสียงคำเหล่านี้ว่า /e'tæk/ /e'kod] และ /'næʃnəl/ ผู้ฟังจะรู้สึกทันทีว่าคุณพูดภาษาอังกฤษด้วยโครงสร้างทางระบบเสียงไม่ใช่ของภาษาไทย

การปล่อยเสียงพยัญชนะท้าย การคงเสียงพยัญชนะควบกล้ำภาษาอังกฤษ และการลงเสียงหนักเบาในพยางค์ต่างๆของคำเมื่อพูดภาษาไทยทำให้ผู้ฟังรู้สึกว่าคุณใช้ภาษาอังกฤษ และเกิดความคิดว่าคุณพูด “พูดไทยคำอังกฤษคำ” ในทางตรงกันข้ามหากมีการใช้คำภาษาอังกฤษในภาษาไทยและมีการกลืนเสียงตามระบบเสียงภาษาไทย หรือตามที่กำหนดให้ออกเสียงในภาษาไทย เช่น ออกเสียงคำว่า *technology* เป็น

/tʰéknɔːloːjiː/ หรือที่กำหนดให้ใช้ในภาษาไทยว่า “เทค-โน-โล-ยี” ผู้ฟังจะไม่ค่อยรู้สึกว่ามีผู้พูด “พูดไทยคำอังกฤษคำ” เนื่องจากการออกเสียงคำนี้ถูกกลืนเป็นเสียงภาษาไทย แต่ถ้าออกเสียงเป็น /tʰéknɔːlədʒi/ ผู้ฟังจะรู้สึกว่ามีผู้พูดใช้ภาษาอังกฤษทั้งๆที่เป็นการใช้คำเดียวกัน ดังนั้น ความเป็นภาษาอังกฤษน่าจะอยู่ที่ “เสียง” ไม่ใช่ “คำ” ถ้าออกเสียงเป็นภาษาอังกฤษจะทำให้เกิดความรู้สึกว่ามีผู้พูด “พูดไทยคำอังกฤษคำ” และดูเหมือนว่าบรรทัดฐานทางสังคมคือใช้คำภาษาอังกฤษได้แต่อย่าออกเสียงเป็นภาษาอังกฤษ

Gething (1986: 120) กล่าวว่า การปล่อยเสียงพยัญชนะท้ายและการออกเสียงพยัญชนะควบกล้ำที่อยู่ท้ายคำหรือท้ายพยางค์เป็นสิ่งที่อยู่นอกเหนือระบบเสียงภาษาไทยและเป็นสิ่งที่แปลกปลอมอย่างชัดเจน ในบริบทสังคมไทย การพูดภาษาไทยด้วยการออกเสียงคำภาษาอังกฤษเป็นภาษาอังกฤษนอกจากเป็นความแปลกปลอมแล้วยังนำมาซึ่งความรู้สึกต่อต้าน Milroy & Milroy (1985: 56) กล่าวว่า มีกลไกทางสังคมสองชนิดที่ช่วยสนับสนุนความมั่นคงในการใช้ภาษา กลไกชนิดแรกเป็นกลไกแอบแฝงและเป็นแรงกดดันที่ไม่เป็นทางการซึ่งมักจะมาจากสมาชิกในกลุ่มสังคมของผู้พูด ส่วนกลไกชนิดที่สองเป็นกลไกเปิดเผยในรูปของสถาบันที่เป็นตัวกำหนดบรรทัดฐานของการใช้ภาษาโดยผ่านระบบการศึกษาหรือการสื่อสารมวลชน และมีผู้มีอำนาจเช่น ครูอาจารย์ พ่อแม่ นักภาษาศาสตร์ และสถาบันระดับชาติ เช่น ราชบัณฑิตยสถาน กระทรวงศึกษาธิการ เป็นผู้กำหนดบรรทัดฐานของการใช้ภาษา ในสังคมไทยมีทัศนคติที่ขัดแย้งกันในเรื่องของการนำคำภาษาอังกฤษมาใช้ในภาษาไทย คือมีทั้งความเห็นเชิงอนุรักษ์ที่ควรรักษาภาษาไทยให้บริสุทธิ์ (puristic) ปราศจากคำและเสียงภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) อีกด้านหนึ่งเป็นความเห็นเชิงปฏิบัติ (pragmatic) ที่เคยชินกับการใช้คำภาษาอังกฤษและเห็นว่า การใช้คำภาษาอังกฤษทำให้การสื่อสารเป็นไปโดยสะดวกและเกิดความเข้าใจตรงกัน การกำหนดบรรทัดฐานการใช้ภาษาตามแนวคิดเชิงอนุรักษ์ในเรื่องการรักษาภาษาไทยให้บริสุทธิ์ขัดแย้งกับความเป็นจริงเพราะมีการนำคำภาษาต่างประเทศมาใช้ในภาษาไทยมาเป็นเวลานานแล้ว และคำภาษาต่างประเทศที่นำมาใช้ก็มาจากหลายภาษาขึ้นอยู่กับอิทธิพลทางวัฒนธรรม เศรษฐกิจ หรือการเมือง ที่ผู้พูดภาษาไทยเข้าไปเกี่ยวข้องกับ คำภาษาต่างๆที่เรานำมาใช้ในภาษาไทยมีตั้งแต่ภาษาบาลี สันสกฤต เขมร จีน โปรตุเกส ฝรั่งเศส อิตาลี ฯลฯ และในปัจจุบันที่เริ่มมีมากขึ้นเรื่อยๆ คือ ภาษาญี่ปุ่น แต่ดูเหมือนว่าคำภาษาต่างประเทศเหล่านี้จะไม่ถูกรังเกียจหรือต่อต้านอย่างเปิดเผยเหมือนคำภาษาอังกฤษ

ในเรื่องของการใช้คำภาษาอังกฤษในภาษาไทยนั้นแม้มีการรอมชอมกันอย่างไม่เป็นทางการว่าถ้าจะใช้คำภาษาอังกฤษก็ควรใช้เมื่อ “จำเป็น” แต่ก็ไม่มีใครบอกได้ชัดเจนว่าเมื่อใดจึงเรียกว่าจำเป็นและคำอะไรชนิดไหนจำเป็นต้องนำมาใช้ ความขัดแย้งในเรื่องทัศนคติที่เกี่ยวกับการใช้คำภาษาอังกฤษในภาษาไทยและการต่อต้านการใช้คำภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ทำให้เกิดปรากฏการณ์ทางภาษาศาสตร์หลายอย่างและมีผลกระทบต่อการใช้ภาษาอังกฤษของผู้พูดภาษาไทยและการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทยด้วย

ผู้พูดภาษาไทยที่รู้ภาษาอังกฤษดีจะตระหนักถึงทัศนคติดังกล่าวและมีการแสดงออกทางพฤติกรรมการใช้ภาษาที่เป็นเครื่องยืนยันถึงความตระหนักในเรื่องนี้ โดยอาจเห็นได้จากการประชุม หรือสัมมนาทางวิชาการ ซึ่งผู้ที่เข้าร่วมประชุมต่างก็เป็นผู้รู้ภาษาอังกฤษ แต่เราก็มักจะได้ยินผู้พูดขอภัยเสมอเมื่อจะต้องใช้คำภาษาอังกฤษ และเมื่อนำคำภาษาอังกฤษมาใช้ในภาษาไทย ผู้พูดก็มักจะไม่ค่อยออกเสียงภาษาอังกฤษให้ถูกต้องชัดเจนนักทั้งๆที่สามารถทำได้ ทั้งนี้เนื่องจากผู้พูดตระหนักในเรื่องทัศนคติการต่อต้านการใช้คำภาษาต่างประเทศในภาษาไทยดังกล่าว Brown (1976: 76) ซึ่งเฝ้าสังเกตการณ์กลไกที่ไม่เปิดเผยในสังคมไทยสรุปว่า ผู้พูดภาษาไทยออกเสียงคำภาษาอังกฤษด้วยเสียงภาษาไทยเพื่อไม่ให้ถูกสังคมต่อต้าน ทัศนคติดังกล่าวนี้มีผลกระทบต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษอย่างชัดเจน จากการสังเกตในชั้นเรียนพบว่าเมื่อนักศึกษาต้องพูดภาษาอังกฤษต่อหน้าเพื่อนในชั้น นักศึกษามักไม่ค่อยอยากออกเสียงภาษาอังกฤษให้ชัดเจนถูกต้องตามแบบภาษาอังกฤษแม้ว่าจะทำได้เพราะการออกเสียงแบบภาษาอังกฤษไม่ใช่เครื่องหมายที่แสดงถึงความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับคนส่วนใหญ่หรือไม่สอดคล้องกับบรรทัดฐานทางสังคมตามความคิดเชิงอนุรักษ์ การออกเสียงแบบภาษาอังกฤษจึงดูเหมือนเป็นการโอ้อวดและอาจถูกเพื่อนล้อเลียนได้ สิ่งก็ตามมาก็คือเมื่อผู้เรียนชินต่อการออกเสียงคำภาษาอังกฤษตามแบบภาษาไทยแล้ว ผู้เรียนก็จะนำการออกเสียงแบบไทยนั้นไปใช้ในภาษาอังกฤษด้วย ทั้งในเรื่องการออกเสียงพยัญชนะท้ายเป็นแบบไม่ปล่อยเช่นเดียวกับพยัญชนะท้ายในภาษาไทย เช่น การออกเสียง /s/ เป็น [t-] เช่นออกเสียง *this is ...* เป็น [dí:t- pí:t-] แทนที่จะเป็น /ðis iz/ การออกเสียงพยัญชนะควบกล้ำที่เป็นพยัญชนะต้นและพยัญชนะท้ายเพียงเสียงเดียว หรือ แทรกเสียงสระ /a/ ระหว่างพยัญชนะควบกล้ำที่มี /s/ เป็นพยัญชนะที่หนึ่งดังที่ได้กล่าวแล้ว และการลงเสียงหนักเบาในพยางค์ต่างๆของคำ เช่น ในภาษาไทยออกเสียงคำว่า *attack* เป็น [ʔáttʰàk-] เมื่อใช้ภาษาอังกฤษก็จะออกเสียงประโยค *He was attacked.* เป็น [hi: wó:t- ʔáttʰàk-] ซึ่งเป็นการออกเสียงแบบภาษาไทยแทนที่จะออกเสียงว่า /hi: wəz ə'tækt/ ตามแบบภาษาอังกฤษ รวมทั้งใช้เสียงวรรณยุกต์แทนทำนองเสียงของประโยค (sentence intonation) ซึ่งการออกเสียงในลักษณะต่างๆที่กล่าวมานี้เมื่อนำมาใช้ในภาษาอังกฤษจะเป็นการออกเสียงที่ไม่ถูกต้องและอาจไม่สื่อความหมาย

วิธีการออกเสียงคำภาษาอังกฤษของผู้พูดภาษาไทยที่คิดไปจากที่เจ้าของภาษาออก ยังมีสาเหตุมาจากการออกเสียงคำโดยดูจากตัวเขียนอีกด้วย เช่น ออกเสียงคำว่า *navigator* เป็น [newíketô:] ซึ่งออกเสียงพยางค์แรกเป็น เน ตามตัวเขียนในพยางค์แรกที่ประกอบด้วย *n* ซึ่งเท่ากับ *n* และ *a* ซึ่งเท่ากับ *eo* รวมกันเป็น เน และมีผู้ใช้พยางค์นี้กันแพร่หลายจนกลายเป็นคำไทยคำหนึ่งในความหมาย 'ผู้บอกทางในการแข่งแรลลี่' เมื่อต้องใช้ภาษาอังกฤษจริงๆผู้พูดภาษาไทยก็จะนำการออกเสียงคำนี้ในภาษาไทยมาใช้เมื่อพูดภาษาอังกฤษโดยออกเสียงเป็น [newíketô:] ซึ่งไม่ถูกต้องเพราะในภาษาอังกฤษออกเสียงคำนี้ว่า /'nævigeɪtə/ ก็ออกเสียงพยางค์แรกเป็น เน ไม่ใช่ เน หรืออีกคำหนึ่งที่เป็นตัวอย่าง

ของการออกเสียงจากตัวเขียนภาษาอังกฤษคือคำว่า *valley* ซึ่งในภาษาอังกฤษออกเสียงว่า /'væli/ แต่เมื่อนำคำนี้มาใช้ในภาษาไทย คำนี้จะถูกออกเสียงว่า [wanlê:] และมีการใช้ในภาษาเขียนซึ่งเป็นการยืนยันการออกเสียงคำนี้ในภาษาไทยด้วย ดังเช่นตัวอย่างของชื่อหมู่บ้านหรือรีสอร์ทที่มีคำว่า *valley* อยู่ในชื่อด้วยจะเขียนคำนี้เป็นภาษาไทยว่า *วัลเลย์* ผู้เรียนภาษาอังกฤษซึ่งชินกับการออกเสียงและตัวเขียนคำนี้ในภาษาไทยว่า *วัลเลย์* ก็จะนำการออกเสียงนี้ไปใช้เมื่อพูดภาษาอังกฤษด้วยทั้งๆที่ควรออกเสียงว่า /'væli/ การออกเสียงคำภาษาอังกฤษโดยดูจากตัวเขียนนี้เป็นอุปสรรคต่อการพูดภาษาอังกฤษให้ถูกต้องตามแบบของเจ้าของภาษา

นอกจากนี้การออกเสียงภาษาไทยเองก็มีอิทธิพลต่อการออกเสียงภาษาอังกฤษด้วย เรามักจะพบว่าผู้ใช้ภาษาไทยจำนวนมากไม่สามารถ ไม่ตระหนัก หรือไม่สนใจในการออกเสียง *r* /r/ และ *l* /l/ ในภาษาไทยให้แตกต่างกัน ดังนั้น การออกเสียงทั้งสองเสียงจึงเหมือนกันเป็น /l/ และเมื่อ /r/ และ /l/ ปรากฏเป็นเสียงพยัญชนะที่สองในพยัญชนะควบกล้ำผู้พูดภาษาไทยจำนวนมากก็จะไม่ออกเสียง /r/ หรือ /l/ นั้นเลย เช่น ออกเสียง *รวมอินทรา* เป็น [la:mɪntʰa:] *ปลดปล่อย* เป็น [pò:tpò:ŋ] ลักษณะการออกเสียงภาษาไทยเช่นนี้ถูกถ่ายทอดมาสู่ภาษาอังกฤษด้วยเมื่อผู้พูดภาษาไทยใช้ภาษาอังกฤษ ดังนั้น เราจึงได้ยินผู้พูดภาษาไทยออกเสียงคำว่า *group* เป็น [kúp-] ออกเสียง *french fries* เป็น [fénfaj] *click* เป็น [kʰík-]

ในบางกรณีเมื่อนำคำภาษาอังกฤษมาใช้ในภาษาไทย คำภาษาอังกฤษเหล่านั้นจะถูกปรับให้เข้ากับโครงสร้างทางไวยากรณ์ของภาษาไทย เช่น ในกรณีของการขยายนาม ในภาษาไทยคำขยายจะอยู่หลังนาม แต่ในภาษาอังกฤษคำขยายอยู่หน้านาม ดังนั้น วลีภาษาอังกฤษที่ประกอบด้วยคำขยายและนามที่ถูกนำมาใช้ในภาษาไทย เช่น *beer bar, tour group* จึงถูกจัดเรียงคำใหม่ตามโครงสร้างทางไวยากรณ์ของภาษาไทยโดยมีนามนำหน้าตามด้วยคำขยาย ทั้งสองวลีนี้จึงกลายเป็น *บาร์เบียร์* และ *กรุ๊ปทัวร์* ในภาษาไทย เมื่อผู้เรียนภาษาอังกฤษต้องใช้วลีเหล่านี้ในภาษาอังกฤษ ก็จะนำวลีที่ได้ถูกจัดเรียงคำตามโครงสร้างทางไวยากรณ์ของภาษาไทยแล้วกลับมาใช้ในภาษาอังกฤษเป็น *bar beer* และ *group tour* ซึ่งมีความหมายไม่ตรงกับวลี *beer bar* และ *tour group* ของภาษาอังกฤษเนื่องจากคำขยายและนามสลับที่กัน

ปรากฏการณ์อีกอย่างหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการนำคำภาษาอังกฤษมาใช้ในภาษาไทยคือ ความหมายของคำภาษาอังกฤษจะเปลี่ยนแปลงไป บางคำความหมายอาจเปลี่ยนไปจากเดิมมากเกินไปจนเจ้าของภาษาอังกฤษอาจไม่เข้าใจ เช่น คำว่า *เช็คบิล* ซึ่งมีการนำคำภาษาอังกฤษสองคำคือ *check* กับ *bill* มาใช้ในภาษาไทย *check* ใช้ในภาษาอังกฤษแบบอเมริกันในจำนวน “*Check, please.*” ในความหมายว่า ‘เก็บเงิน’ หรือ ‘คิดเงิน’ ส่วน *bill* ใช้ในภาษาอังกฤษแบบอังกฤษในประโยคอย่างเช่น “*Can we have the bill, please?*” ในความหมายเดียวกัน แต่มีการนำทั้งสองคำมาใช้ร่วมกันในวลีเดียวกันในภาษาไทยเป็น *เช็คบิล* ในความหมายว่า ‘เก็บเงิน’ และนอกจากนี้วลีนี้ยังมีความหมายว่า ‘จัดการ (ทำร้าย, แก้แค้น)’ อีกด้วย แต่ผู้

เรียนภาษาอังกฤษบางคนอาจไม่ตระหนักว่า *เชคบิล* ไม่ใช่ภาษาอังกฤษอีกต่อไป ดังนั้น ถ้านาวลีนี่กลับไปใช้ในภาษาอังกฤษ เช่น **He wanted to check bill me.* ก็จะไม่มีความหมายใดๆ คนใดเข้าใจ

แม้ว่าการออกเสียงคำภาษาอังกฤษเมื่อปรากฏในภาษาไทยขึ้นอยู่กับความสามารถทางภาษาอังกฤษของผู้พูด ผู้พูดที่มีความคุ้นเคยกับภาษาอังกฤษมากก็อาจออกเสียงได้ใกล้เคียงกับเจ้าของภาษามากกว่าผู้พูดที่คุ้นเคยกับภาษาอังกฤษน้อยกว่าดังที่ได้กล่าวถึงแล้วข้างต้นก็ตาม แต่สิ่งที่ผู้พูดภาษาไทยน่าจะทำได้ในเรื่องต้นก็คือ แยกเสียง /r/ และ /l/ ออกเสียงพยัญชนะควบกล้ำที่เป็นพยัญชนะต้นให้ถูกต้อง ซึ่งเป็นบรรทัดฐานของการออกเสียงภาษาไทยอยู่แล้ว นอกจากนี้ต้องไม่ออกเสียงตามตัวเขียน และจะต้องไม่นำการออกเสียง โครงสร้างทางไวยากรณ์ หรือความหมายของคำและสำนวนของคำภาษาอังกฤษที่เปลี่ยนไปเมื่อใช้ในภาษาไทยกลับไปใช้ในภาษาอังกฤษอีก เพราะหากทำเช่นนั้นภาษาอังกฤษของผู้พูดก็จะกลายเป็นภาษาอังกฤษแบบไทยๆ ซึ่งบางครั้งอาจไม่สื่อความหมายไม่เป็นที่เข้าใจของเจ้าของภาษา

อาจกล่าวได้ว่าทัศนคติในเรื่องการรักษาภาษาให้บริสุทธิ์ และความจำเป็นในการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษในโลกปัจจุบันตลอดจนความต้องการให้ประชาชนไทยที่ได้รับการศึกษามีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษในระดับที่ใช้งานได้คืออาจจะไปกันไม่ได้ เพราะถ้าผู้พูดมีระดับความสามารถในการเป็นผู้พูดทวิภาษาสูงผู้พูดก็จะเกิดความเคยชินในการใช้ภาษาทั้งสองภาษา โอกาสที่จะใช้ปนกันระหว่างสองภาษาก็เป็นไปได้สูง อย่างเช่น

“..... ก่อนอื่นเราต้องกลับมาที่ *basic back to basic*”¹

“..... โดยเฉพาะอย่างยิ่งแนวการปฏิรูปการศึกษาแผนใหม่นี้ได้บอกว่าการเรียนรู้ร่วมกันนั้นแสดงว่าครูไม่ต้องเก่ง อย่าไปคิดว่าท่านต้องเก่ง ท่านไม่เก่งท่านเครียด แต่ถามว่าท่าน *willing to learn more* หรือเปล่า”

“..... วันนี้เราอยู่ในสังคมประชาธิปไตย เพราะฉะนั้นความเป็นครู จะใช้ ใช้ความมี *power* ของครูจะไม่ค่อย *work power* กับ *authority* ต่างกัน ใช้ *authority* กับความเป็นครูแทน ใช้ *power* กับความเป็นครูไม่ *work*”

“..... กระทรวงศึกษาธิการหรือห้าแห่งใหม่ที่ตั้งขึ้นจะเป็น *board* ทางนโยบายและติดตามประเมินผลมากกว่าเป็นคน *dictate* ว่าจะต้องทำอย่างนั้นจะต้องทำอย่างนี้ ที่สำคัญคือต่อไปจะต้องแก้ไข *across the board*”

“..... ก่อนอื่นต้อง *break the ice* ก่อน”²

¹ ปาฐกถาเรื่อง “สอนอย่างไรให้ถึงฝัน” โครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน โดย พ.ศ.ท. ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ณ โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย กรุงเทพฯ วันที่ 25 กันยายน 2546

“.....เรียนเก่งไม่เก่งไม่สำคัญ ที่สำคัญคือ *willing to learn*”

ซึ่งจะมีผลให้เกิดการ “พูดไทยคำอังกฤษคำ” รวมทั้งการออกเสียงที่ไม่ใช่เสียงภาษาไทย อันเป็นการขัดแย้งกับการรักษาภาษาไทยให้บริสุทธิ์ตามแนวคิดเชิงอนุรักษ์และแนวคิดเชิงอนุรักษ์นี้จะมีน้ำหนักมากกว่าเพราะเป็นฝ่ายกำหนดบรรทัดฐานทางสังคมในเรื่องการใช้ภาษา และสร้างจิตใต้สำนึกในเรื่องการอนุรักษ์ภาษาไทย จึงทำให้ผู้พูดภาษาไทยโดยเฉพาะผู้ที่อยู่ในวัยเรียนและต้องเรียนภาษาอังกฤษเกิดความกลัวๆ กลัวๆ ขาดความมั่นใจในการใช้ภาษาอังกฤษ จะใช้คำภาษาอังกฤษก็เกรงว่าจะถูกหาว่าใช้อวด และเมื่อต้องใช้จะออกเสียงให้ชัดเจนถูกต้องตามแบบภาษาอังกฤษก็เกรงจะขัดแย้งกับกลไกทางสังคมที่ต่อต้านการใช้ภาษาต่างประเทศในภาษาไทย เพื่อความปลอดภัยผู้เรียนก็จะการออกเสียงภาษาอังกฤษแบบไทยๆ ไม่ว่าจะพูดภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษ และไม่สามารถพัฒนาการออกเสียงภาษาอังกฤษให้เป็นไปตามแบบของเจ้าของภาษาได้

ได้กล่าวไว้ในตอนต้นแล้วว่าในปัจจุบันภาษาอังกฤษเป็นภาษากลางของการสื่อสาร และผู้พูดภาษาไทยส่วนใหญ่ได้เรียนรู้ภาษาอังกฤษมาจากระบบโรงเรียนจึงเป็นการง่ายที่จะนำคำภาษาอังกฤษมาใช้ สิ่งที่จะต้องพิจารณาคือจะต้องใช้อย่างไรให้เหมาะสมกับองค์ประกอบของการสื่อสาร เช่น ผู้ฟัง สถานการณ์ของการสื่อสาร ช่องทางการสื่อสาร และเนื้อหาที่สื่อสาร เพื่อให้การสื่อสารประสบความสำเร็จ หากการใช้ภาษาเช่นนั้นเหมาะสมกับสถานการณ์ของการสื่อสาร และผู้ฟังเข้าใจก็ไม่น่าจะเป็นสิ่งที่ผิดหรือนำคำผิด การ “พูดไทยคำอังกฤษคำ” เป็นแต่เพียงปรากฏการณ์ทางภาษาศาสตร์อย่างหนึ่งเท่านั้น และเป็นปรากฏการณ์ที่อาจเกิดกับภาษาใดก็ได้ถ้าผู้พูดหรือสังคมนั้นเป็นผู้พูดหรือสังคมนักภาษาหรือพหุภาษา หรือแม้แต่ผู้พูดที่รู้ภาษาถิ่น (dialect) สองภาษา ก็อาจทำให้เกิดปรากฏการณ์การปนภาษาในลักษณะนี้ได้

² พ.ศ.ท. ทักษิณ จินวัตร นายกรัฐมนตรีพูดกับนักเรียนห้อง 5/5 โรงเรียนสามเสนวิทาลัย กรุงเทพฯ วันที่ 25 กันยายน 2546

บรรณานุกรม

- พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร. “สอนอย่างไรให้ถึงฝัน” โครงการ “หนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน” [CD-ROM]. 25 กันยายน 2546.
- Brown, Marvin J. “Thai Dominance over English and the Learning of English by Thais.” PASAA 6 (1976): 67-85.
- Gething, Thomas W. “Selective Development of the Thai Lexicon.” Crossroads 3 (1986): 118-122.
- Haugen, Einer. The Norwegian Language in America: A Study in Bilingual Behaviour. Vol. 1: The Bilingual Community. Reprinted 1969. Bloomington: Indiana University Press. 1953.
- Milroy, James and Leslie Milroy. Authority in Language: Investigating Language Prescription and Standardization. London: Routledge & Kegan Paul. 1985.
- Skutnabb-Kangas, Tove. Bilingual or Not: The Education of Minorities (tr. By L. Malmberg and D. Crane). Clevedon, Avon: Multilingual Matters. 1981.
- Wardhaugh, Ronald. An Introduction to Sociolinguistics. Oxford: Basil Blackwell. 1986.